

Східне партнерство

Стисла характеристика

Східне партнерство – зовнішньополітична ініціатива Європейського Союзу, яка поширюється на шість східноєвропейських сусідів Євросоюзу – Азербайджан, Білорусь, Вірменію, Грузію, Молдову та Україну.

Ініціативу формально започатковано на Празькому установчому саміті Східного партнерства 7 травня 2009 р.

Східне партнерство передбачає можливість оновлення договірно-правової бази відносин ЄС зі східними сусідами шляхом заміни чинних угод про партнерство та співробітництво на угоди про асоціацію, створення поглиблених та всеохоплюючих зон вільної торгівлі (ЗВТ), лібералізацію візового режиму між ЄС та державами-партнерами тощо.

Започаткування Східного партнерства привело до розмежування зовнішньополітичних підходів ЄС до відносин з південними та східними сусідами ЄС, які до цього перебували в однакових умовах Європейської політики сусідства. З точки зору України це був крок у правильному напрямку, оскільки східні сусіди є європейськими державами і можуть претендувати на членство в ЄС за умови досягнення відповідних критеріїв.

Стратегічним інтересом України щодо Східного партнерства є надання зацікавленим країнам-партнерам перспективи членства в ЄС і, як наслідок, перетворення ініціативи на з'єднуючу ланку з політикою розширення ЄС.

Реалізація Східного партнерства базується на принципах диференціації, спільної власності та спільної відповідальності, а також підході “більше за більше” (чим більший прогрес країн-партнерів у здійсненні реформ, тим більшу підтримку вони отримують з боку ЄС).

Окрім двосторонніх відносин ЄС з країнами-партнерами та низки двосторонніх програм, Східне партнерство також передбачає багатосторонній вимір взаємодії.

Двосторонній вимір Східного партнерства

ЄС розглядає Східне партнерство як невід'ємну частину Європейської політики сусідства, яка, у свою чергу, є рамковою політикою ЄС щодо країн-сусідів. Тобто, з точки зору ЄС, увесь масив двосторонніх відносин між Україною та ЄС (й іншими східними партнерами) становить двосторонній вимір Східного партнерства.

Враховуючи, що Східне партнерство базується на основних напрацюваннях, які на час заснування ініціативи вже були досягнуті Україною у відносинах з ЄС (переговорний процес щодо угоди про асоціацію, безвізовий діалог тощо), наша держава розглядає Східне партнерство не як рамкову політику, а як доповнення до більш амбітного двостороннього формату своїх відносин з ЄС.

Таким чином, безумовним пріоритетом для України є розвиток відносин з ЄС у двосторонньому форматі, у той час як Східне партнерство розглядається передусім як форум для багатостороннього діалогу з питань впровадження реформ та відносин з ЄС.

Багатосторонній вимір Східного партнерства

Запровадження багатостороннього виміру політичного та експертного діалогу є однією з основних відмінностей Східного партнерства від класичної Європейської політики сусідства.

Багатосторонній вимір функціонує на чотирьох рівнях:

- **Саміти за участю глав держав та урядів** держав-членів ЄС та країн-партнерів – проводяться раз на два роки.

Установчий саміт Східного партнерства відбувся 7 травня 2009 р. в Празі. З часу започаткування ініціативи відбулося чотири саміти. П'ятий саміт проведено 24 листопада 2017 р. в Брюсселі. За результатами Самітів ухвалюються спільні заяви.

- **Засідання міністрів закордонних справ** країн ЄС і східноєвропейських партнерів. Проводяться, як правило, раз на рік у Брюсселі.

Засідання присвячені оцінці досягнутого прогресу та обговоренню перспектив подальшого розвитку Східного партнерства. Відбувається політичне схвалення основних цілей та робочих програм діяльності багатосторонніх тематичних платформ Східного партнерства.

У рамках багатостороннього виміру СхП також проводяться зустрічі у форматі Неформального діалогу на рівні міністрів закордонних справ і галузевих міністрів країн-партнерів та єврокомісарів. Під час неформальних зустрічей обговорюються питання галузевого співробітництва та загального розвитку СхП.

- **чотири тематичні платформи Східного партнерства**

Мета тематичних платформ – обмін інформацією та досвідом країн-партнерів у контексті здійснення реформ та перетворень. Вони також сприяють налагодженню безпосередніх зв'язків між експертами країн-партнерів та держав-членів ЄС. Засідання кожної з тематичних платформ відбуваються, щонайменше, двічі на рік. Платформи є підзвітними щорічним зустрічам міністрів закордонних справ. У рамках кожної тематичної платформи приймаються робочі програми на наступний період (на рік).

Наразі діють такі тематичні платформи:

1. “Демократія, належне врядування та стабільність”

Розглядає питання демократії та прав людини; юстиції та внутрішніх справ; безпеки та стабільності.

Куратором платформи з української сторони визначене Міністерство юстиції України.

2. *“Економічна інтеграція та зближення з політиками ЄС”*

Розглядає питання торговельного та регуляторного наближення; соціально-економічного розвитку; довкілля та зміни клімату.

Куратором платформи з української сторони визначене Міністерство економічного розвитку та торгівлі України.

3. *“Енергетична безпека”*

Розглядає питання зміцнення солідарності; підтримки розвитку інфраструктури, взаємозв'язків та диверсифікації постачань; гармонізації політик у сфері енергетики.

Куратором платформи з української сторони визначене Міністерство енергетики та вугільної промисловості України.

4. *“Міжлюдські контакти”*

Розглядає питання культури; освіти та науки; інформаційного суспільства та медіа.

Куратором платформи з української сторони визначений профільний підрозділ Секретаріату Кабінету Міністрів України.

Ініціативи-флагмани Східного партнерства

У рамках багатостороннього виміру Східного партнерства також функціонує низка **ініціатив-флагманів** та **робочих груп** (експертних панелей), створених для підтримки роботи тематичних платформ у конкретних сферах. Серед ініціатив-флагманів, які діють на сьогодні:

- 1) “Інтегроване управління кордонами”;
- 2) “Інструмент сприяння малому та середньому бізнесу”;
- 3) “Розвиток регіональних ринків електроенергії, підвищення енергоефективності та використання відновлювальних енергоресурсів”;
- 4) “Управління довкіллям”;
- 5) “Посилення взаємодії у контексті попередження, підготовки та запобігання наслідкам природних та техногенних катастроф”.
- 6) “Сталий муніципальний розвиток”

Реалізацією ініціатив-флагманів опікується Європейська Комісія. Результати опрацювання представляються на засіданнях відповідних тематичних платформ.

Форум громадянського суспільства Східного партнерства

У світлі реалізації положень Спільної заяви Празького саміту Східного партнерства Європейською Комісією започатковано діяльність Форуму

громадянського суспільства (ФГС) – метою якого є „...розвиток контактів між організаціями громадянського суспільства та сприяння їхньому діалогу з органами державної влади...” у країнах-партнерах.

16-17 листопада 2009 р. у Брюсселі відбулося установче засідання Форуму. У заході взяли участь представники близько 200 неурядових організацій та дослідницьких центрів з країн ЄС та країн-партнерів. Зустрічі ФГС у форматі пленарних засідань відбуваються щонайменше раз на рік.

Діяльність ФГС організована за принципом тематичних платформ багатостороннього виміру Східного партнерства. У рамках ФГС створено тематичні робочі групи, які працюють паралельно з відповідними міжурядовими тематичними платформами. На сьогодні у рамках ФГС діють п'ять робочих груп:

1. „Демократія, права людини, належне врядування та стабільність”;
2. „Економічна інтеграція та зближення з політиками ЄС”;
3. „Навколишнє природне середовище, зміна клімату та енергетична безпека”;
4. „Міжлюдські контакти”;
5. „Соціально-трудова політика та соціальний діалог”.

Засідання робочих груп проводяться один раз на рік в Брюсселі і обговорюють спільні цілі і заходи, які були висунуті відповідними структурами робочих груп в країнах СхП. Представники РГ регулярно беруть участь у засіданнях експертних панелей багатосторонніх платформ СхП.

За підсумками установчого засідання обрано координаторів робочих груп (по два на кожну РГ), які також є членами Керуючого комітету ФГС – колегіального органу, що відповідає за роботу з організаціями-учасниками Форуму та підготовку пленарних засідань.

Під егідою ФГС у кожній з країн-партнерів відбулося формування національних платформ Форуму. Учасники Форуму виходять з того, що уряди країн-партнерів мали б розглядати національні платформи ФГС як основних „співрозмовників” з питань реалізації внутрішніх реформ, спрямованих на досягнення цілей Східного партнерства.

Українська національна платформа (УНП) ФГС об'єднує понад 150 неурядових організацій України.

<http://eap-csf.eu/>

Парламентський вимір Східного партнерства

Парламентський вимір Східного партнерства забезпечує Парламентська асамблея Євронест (ПА ЄВРОНЕСТ), у якій Україна представлена Постійною делегацією Верховної Ради України.

<http://www.euronest.europarl.europa.eu/>

URL: <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/eu-policy/east-partnership>

Співробітництво в рамках ініціативи ЄС «Східне партнерство»

Ініціатива Європейського Союзу (далі - ЄС) «Східне партнерство» - це політика ЄС, що має на меті зміцнення партнерських відносин із східними сусідами ЄС. 07 травня 2009 року на саміті, що відбувся у Празі (Чеська Республіка), держави-члени ЄС та представники Республіки Вірменія, Республіки Азербайджан, Республіки Білорусь, Грузії, Молдови та України прийняли рішення щодо започаткування ініціативи ЄС «Східне партнерство» з метою реалізації політичної асоціації та економічної інтеграції між ЄС та його східними країнами-партнерами. Цю політику ініціювали Польща та Швеція.

Східне партнерство ґрунтується на взаємних інтересах та зобов'язаннях сторін, а також на принципах загальної участі й відповідальності, прозорості та існуючих двосторонніх договірних відносинах. Крім того, співробітництво в межах Східного партнерства здійснюється відповідно до принципів міжнародного права та основоположних цінностей, включаючи демократію, верховенство права, повагу прав людини та основних свобод, ринкової економіки, сталого розвитку та належного врядування.

Східне партнерство має на меті створення спільного простору загальної демократії, процвітання, стабільності та посиленої співпраці. Крім того, підписані у рамках Східного партнерства зобов'язання сприяють зміцненню державної та суспільної стійкості: це робить ЄС та партнерів сильнішими та більш пристосованими для вирішення внутрішніх та зовнішніх проблем.

Глави держав та урядів країн-членів ЄС, а також шість країн-партнерів Східного партнерства зустрічаються щороку на самітах Східного партнерства. Остання декларація саміту Східного партнерства, узгоджена в травні 2015 року в Ризі, включила в себе співпрацю та забезпечила напрямок подальших спільних дій. Наступний саміт відбувся 24 листопада в Брюсселі, після якого буде організовано ряд відповідних заходів.

До реалізації співробітництва з ініціативою «Східне партнерство» окрім представників урядів залучено більш широке коло осіб, зокрема:

- Форум громадянського суспільства Східного партнерства забезпечує врахування думок громадянськості;

- Конференція за участю місцевих та регіональних органів влади Східного Партнерства (CORLEAP) спрямована на досягнення цілей ініціативи на рівні управління, що є найближчим до людей ;

- Парламентська асамблея EURONEST забезпечує платформу для парламентського нагляду за Східним партнерством;

- Крім того, під час Саміту Східного партнерства, кожні два роки, проводяться заходи високого рівня з представниками бізнесу та ЗМІ

Довідкова інформація та ключові події:

Європейська політика сусідства (ЄПС) була розроблена в якості основи для відносин із сусідніми країнами ЄС у 2004 році. Східне партнерство було створене як особливий східний аспект політики східного партнерства, який містить як двосторонні, так і багатосторонні цілі. Як зазначалося раніше, політику Східного партнерства було започатковано на Празькому саміті в 2009 році. З тих пір політика Східного партнерства розвивалася; зміст політики розширився, поглибився і адаптувався до змін сьогодення. Останні важливі політичні розробки ґрунтуються на огляді 2015 року ЄПС та Глобальної стратегії ЄС на 2016 рік. Обидва закликають зосередити зусилля на досягненні мети щодо посилення стабілізації та стійкості сусідів ЄС.

ЄС прагне будувати міцні та взаємовигідні відносини з усіма шістьма партнерами, незалежно від їхнього особистого рівня амбіцій у відносинах з ЄС. Двосторонні відносини ґрунтуються на диференціації, тоді як багатостороння структура Східного партнерства пропонує всеохоплюючу основу, яка охоплює всі шість країн-партнерів.

Угоди про асоціацію та всеохоплюючої зони вільної торгівлі, укладені в 2014 році, привели відносини між ЄС та Грузією, Республікою Молдова та Україною до нового рівня. Угоди спрямовані на зміцнення політичної асоціації та економічної інтеграції. Вони передбачають суттєві реформи, спрямовані на приведення країн-партнерів у відповідність з ЄС шляхом узгодження їх законодавства та стандартів ЄС. Найважливіше те, що вони мають на меті покращити життя громадян. Показовим прикладом є лібералізація візового режиму, яка набула чинності для Грузії та України у 2017 році, а також для Молдови в 2014 році.

В результаті огляду ЄПС в 2015 році, в якому наголошено на праві власності та диференціації політики, був прийнятий більш індивідуальний підхід до відносин з Вірменією, Азербайджаном та Білоруссю. Додаткова інформація зазначена у доповіді за 2017 рік щодо реалізації перегляду ЄПС 2015 року.

Зокрема, було підписано нову угоду про всеохоплююче та посилене партнерство з Вірменією, в політико-економічному співробітництві з ЄС буде враховано інші міжнародні зобов'язання Вірменії. ЄС також обговорює нову Рамкову угоду з Азербайджаном, з метою забезпечення кращого відображення наших інтересів та цінностей. У відносинах з Білорусією триває робота з визначення напрямів співробітництва.

Діяльність Східного партнерства зосереджена на чотирьох пріоритетних сферах співробітництва, узгоджених на саміті Східного партнерства у Ризі в 2015 році: посилення врядування: зміцнення інститутів та належне врядування; зміцнення економіки: економічний розвиток та розширення ринкових можливостей; посилення взаємодії: посилення взаємодії; мобільність та розвиток суспільства: розширення контактів між людьми.

Обговорення на багатосторонніх зустрічах Платформ та Панелей за участі шести країн-партнерів та країн-членів ЄС допомагають здійснити обмін кращими практиками у згаданих сферах та розвивати регіональне співробітництво.

Фінансова співпраця

Впродовж 2014-2020 років Європейський інструмент сусідства (ЄІС) є ключовим фінансовим інструментом ЄС для співпраці з країнами Східного партнерства. Впродовж 2014-2017 років країни-партнери вже отримали значну користь від коштів у розмірі 2,8 мільярдів євро, виділених Євросоюзом.

З метою забезпечення реалізації пріоритетних напрямів політики Східного партнерства на основі інклюзивного підходу розробляються нові багаторічні рамкові програми допомоги на період 2017/2018-2020 років між ЄС, державами-членами ЄС та його шістьма країнами-партнерами. Вони виконують роль робочих планів, що визначають діяльність до 2020 року, та охоплюють чотири пріоритетні напрями розвитку Східного партнерства.

Співпраця в рамках Східного партнерства. Пріоритетні сфери.

Досягнення відчутних результатів для громадян є пріоритетом діяльності Східного партнерства. З цією метою спільно з усіма заінтересованими сторонами було розроблено 20 ключових завдань на період до 2020 року.

Деякі пріоритетні завдання включають:

- Розширення основних мереж Транс'європейської транспортної мережі (TEN-T);
- Підвищення політичної відповідальності за енергоефективність;
- Доступність фінансування малих та середніх підприємств (МСП), включаючи кредитування в національній валюті;

- Створення способів зниження роумінгових тарифів між партнерами шляхом проведення досліджень;

- Розширення можливостей у сфері торгівлі;

- Залучення громадянського суспільства,

- Підтримка молоді.

Спільний робочий документ «Східне Партнерство – зосередження на ключових пріоритетах та очікуваних досягненнях», розроблений Європейською Комісією та Європейською службою зовнішньої дії, докладно описує цілі у п'яти пріоритетних напрямках співпраці, узгоджених на саміті Східного партнерства у Ризі у 2015 році:

1. Посилення державного управління: зміцнення інститутів та забезпечення належного урядування

Зміцнені інститути та належне управління є важливими передумовами для економічного зростання та соціальної стійкості. Удосконалення управління, зміцнення виборчих систем, реформування системи правосуддя, боротьба з корупцією, посилення співпраці в галузі безпеки – зокрема боротьба з організованою злочинністю - підтримка у вирішенні конфліктів, запобігання кризовим ситуаціям, захист населення від нових загроз та кібербезпека є ключовими умовами довіри громадян до їхньої держави та побудови доброчесного суспільства. Крім того, посилене співробітництво у сфері безпеки сприятиме кращому оснащенню ЄС та східних партнерів для захисту своїх громадян.

2. Посилення економіки: економічний розвиток та ринкові можливості

У сфері економічного розвитку та ринкових можливостей 20 ключових завдань на період до 2020 року будуть спрямовані на створення нових робочих місць і підвищення їх якості та збільшення доходів, зокрема, шляхом покращення ділового середовища. ЄС підтримуватиме своїх східних партнерів у наближенні до диверсифікованої, стійкої та сучасної економіки, створенні робочих місць у нових секторах, залученні інвестицій та збереженні макроекономічної стабільності, просуванні процесу економічного переходу та покращенні спроможностей країн-партнерів скористатися перевагами торгівлі з ЄС та між собою.

3. Посилення взаємозв'язків: взаємодії, енергоефективність, охорона довкілля та зміна клімату

Кращий взаємозв'язок, енергоефективність, заходи щодо збереження навколишнього середовища та зменшення наслідків зміни клімату сприятимуть підвищенню стійкості країн-партнерів. Покращене транспортне сполучення сприятиме розвитку міжнародної торгівлі та подорожей туристичних послуг.

Енергетичні взаємозв'язки та підвищення енергоефективності зміцнять енергетичну безпеку та відкриють нові можливості для економічного розвитку. Покращені дії щодо адаптації до зміни клімату та пом'якшення його наслідків сприяють підвищенню ефективності економіки країн-партнерів, у той же час, зменшуючи вразливість до негативних наслідків зміни клімату та підвищуючи якість життя.

4. Посилення ролі суспільства: мобільність та контакти між людьми

Забезпечення спрощених та регулярних обмінів між громадянами є головними у сфері мобільності та міжлюдських контактів. Мобільність та багатосторонні контакти між спільнотами, включаючи лібералізацію візового режиму, в безпечному та організованому середовищі надають можливості вивчати кращі практики інших країн. Особливі зусилля будуть спрямовані на вкладення ресурсів у молодь, як інвестиції в майбутнє, шляхом підтримки та розширення можливостей молодого покоління, зокрема розвитку їх навичок та сприяння їх працевлаштуванню.

5. Залучення широких верств суспільства, гендерне питання та комунікації

Структуроване співробітництво з широким колом організацій громадянського суспільства, прагнення до гендерної рівності та недискримінації, а також покращені, прозорі та індивідуальні стратегічні комунікації будуть здійснюватися на горизонтальному рівні відповідно до чотирьох пріоритетних сфер Східного партнерства.

Корисні посилання:

https://eeas.europa.eu/topics/eastern-partnership_en

https://ec.europa.eu/neighbourhoodenlargement/neighbourhood/eastern-partnership_en

Архітектура Східного партнерства

Саміт СхП

Зустріч міністрів закордонних справ
країн-партнерів

Зустріч галузевих міністрів

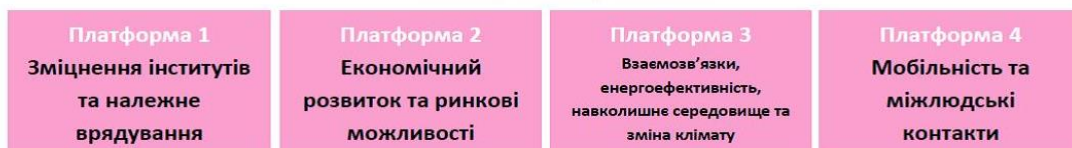
Неформальний діалог

Політичне
керівництво

Зустріч
високопосадовців

Засідання Тематичних платформ та
Робочих груп (Панелей)

Міжгалузеве керівництво

Залучення громадянського суспільства

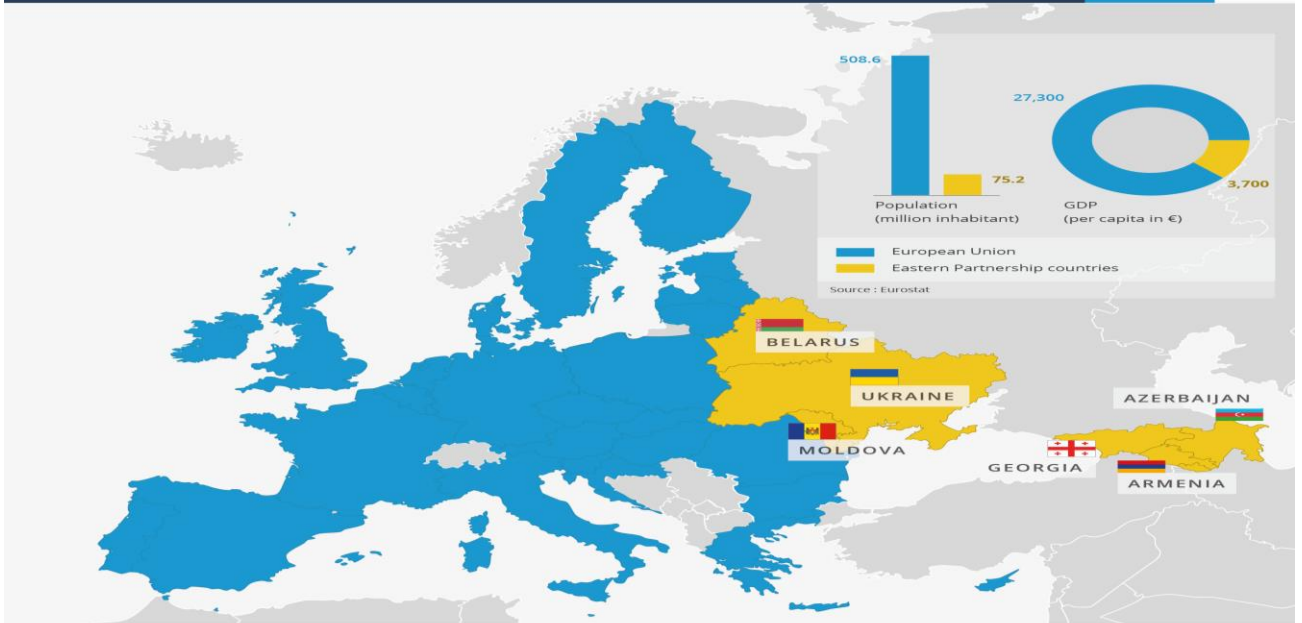
РГЕ – Робоча група експертів

СПБО (CSDP) – Спільна політика безпеки та оборони

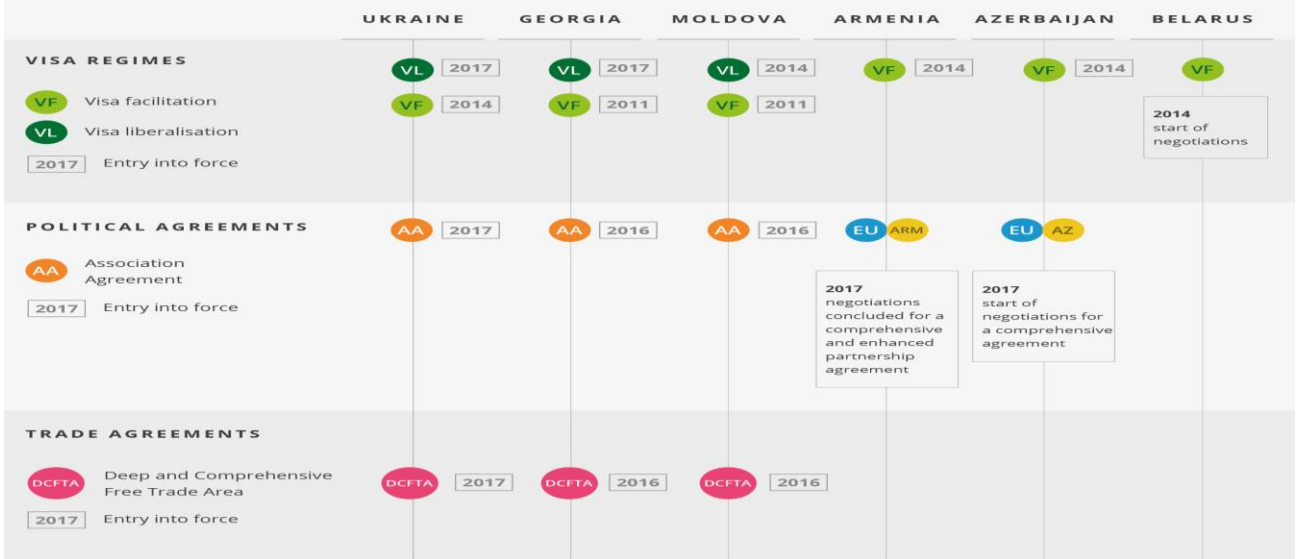
ІУК – інтегроване управління кордонами

URL: <http://www.center.gov.ua/component/k2/item/1878-%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%87%D0%B0-%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%BF%D0%B0-%D1%80%D0%B5%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE-%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F>

Towards a stronger Eastern Partnership

KEY MILESTONES

ABOUT THE EASTERN PARTNERSHIP

Established in 2009 to **strengthen links** between the EU and its six Eastern neighbours

Encourages **regional cooperation** and **tailor-made bilateral cooperation** between the EU and each partner country

Supports Eastern partners in moving towards **stronger economy, governance, connectivity, and society**

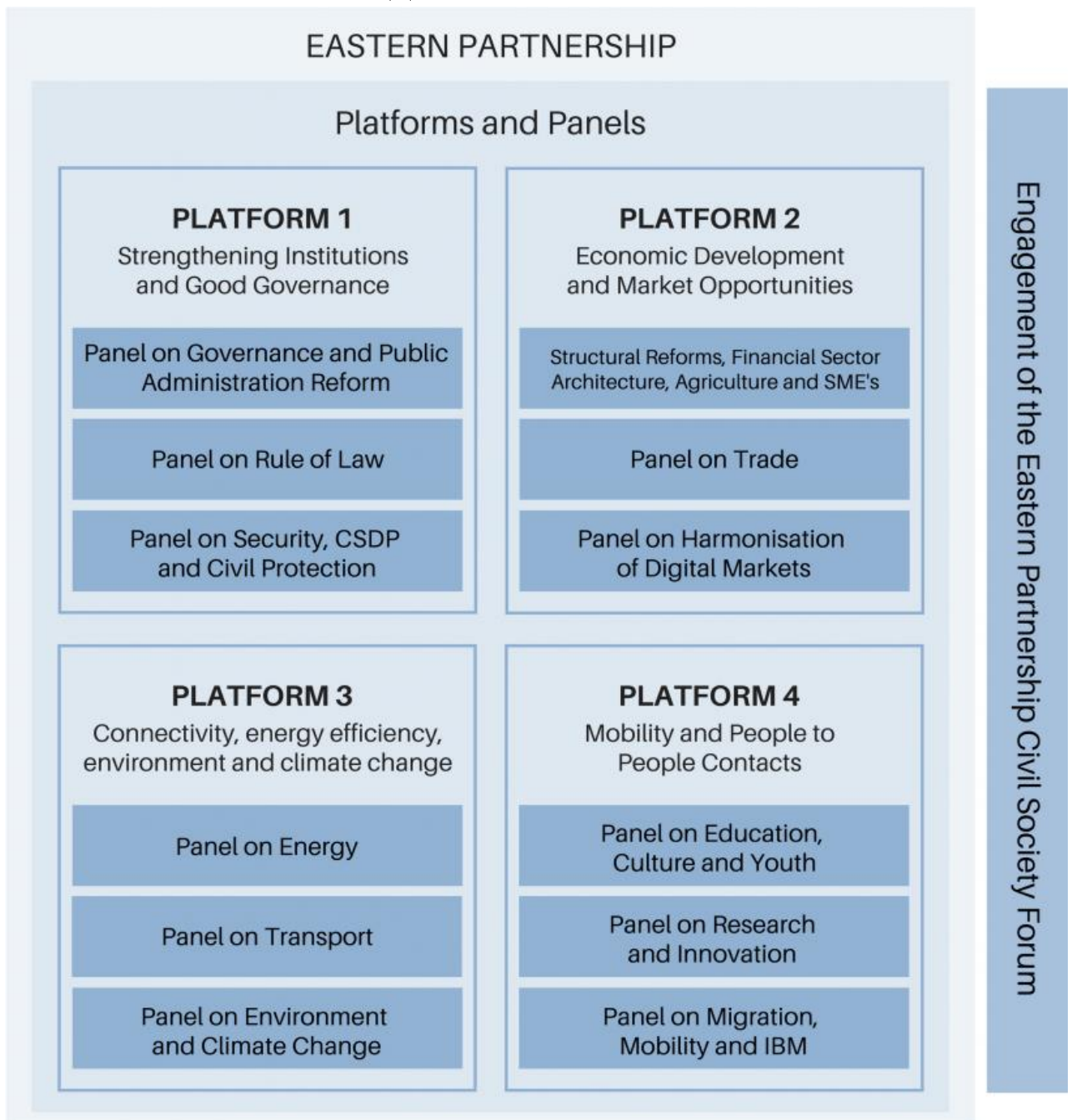
Boosts trade exchanges: +84% EU exports to Eastern partners (between 2005–2016)

Council of the European Union
General Secretariat

© European Union, 2017. Reproduction is authorised, provided the source is acknowledged

НОВА СТРУКТУРА ПЛАТФОРМ ТА ТЕМАТИЧНИХ ПАНЕЛЕЙ СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА

URL: <http://eap-csf.org.ua/rekomendatsiyi-organizatsiy-forumu-gromadyanskogo-suspilstva-shidnogo-partnerstva-shhodo-pereglyanutoyi-sistemi-platform-ta-tematichnih-paneley-shidnogo-partnerstva/>

Східне партнерство в Міжнародному звіті про амністію 2017 року

AMNESTY
INTERNATIONAL

EASTERN PARTNERSHIP

in the Amnesty International Report 2017/18
The State of the World's Human Rights

ARMENIA

IMPUNITY / UNFAIR TRIALS / HUMAN RIGHTS DEFENDERS / FREEDOM OF EXPRESSION / ECONOMIC, SOCIAL AND CULTURAL RIGHTS

- Lack of accountability of police officers for the unnecessary force used in protests in Yerevan in 2016
- Unfair trials to opposition members accused of violent crimes
- Prosecution of human rights defenders
- Violent incidents during parliamentary and Yerevan city council elections.

AZERBAIJAN

FREEDOM OF ASSOCIATION / FREEDOM OF EXPRESSION / LGBTI RIGHTS / UNFAIR TRIALS / DEATHS IN CUSTODY

- Further crackdown on the right to freedom of expression, particularly regarding corruption revelations.
- Politically motivated prosecution of independent news outlets following unfair trials.
- LGBTI individuals were arbitrarily arrested and ill-treated
- Mahir Mustafayev and Mehman Qalandarov deaths in custody are still not effectively investigated.

BELARUS

DEATH PENALTY / PRISONERS OF CONSCIENCE / FREEDOM OF ASSEMBLY / FREEDOM OF ASSOCIATION / FREEDOM OF EXPRESSION / REFUGEES AND ASYLUM SEEKERS

- One execution and four death sentences.
- Violently clamp down of peaceful protests by authorities .
- Refusal to accept the mandate of the UN Special Rapporteur.
- Repatriation of asylum seekers at risk of torture in their countries of origin.
- Legislative restrictions to media, NGOs and political parties.

GEORGIA

IMPUNITY / LACK OF ACCOUNTABILITY / JUSTICE SYSTEM / FREEDOM OF MOVEMENT / LGBTI RIGHTS / REFUGEES AND ASYLUM SEEKERS / WORKERS' RIGHTS

- Need for an independent investigation mechanism to prosecute human rights abuses committed by law enforcement officials.
- Concerns about independence and media freedom.
- Negative impacts on economic and social rights of citizens living close to bordering areas with Abkhazia and South Ossetia.

MOLDOVA

FREEDOM OF ASSOCIATION / UNFAIR TRIALS / TORTURE AND OTHER ILL-TREATMENT / LGBTI RIGHTS / ECONOMIC, SOCIAL AND CULTURAL RIGHTS

- Concerns over a draft law containing restrictions for NGOs to receive foreign funding.
- Conviction of 9 activists to conditional prison sentences in an unfair trial in 2015.
- Harassment to LGBTI during Chisinau pride, including homophobic statements made by the President.
- Discrimination against Roma persisted.

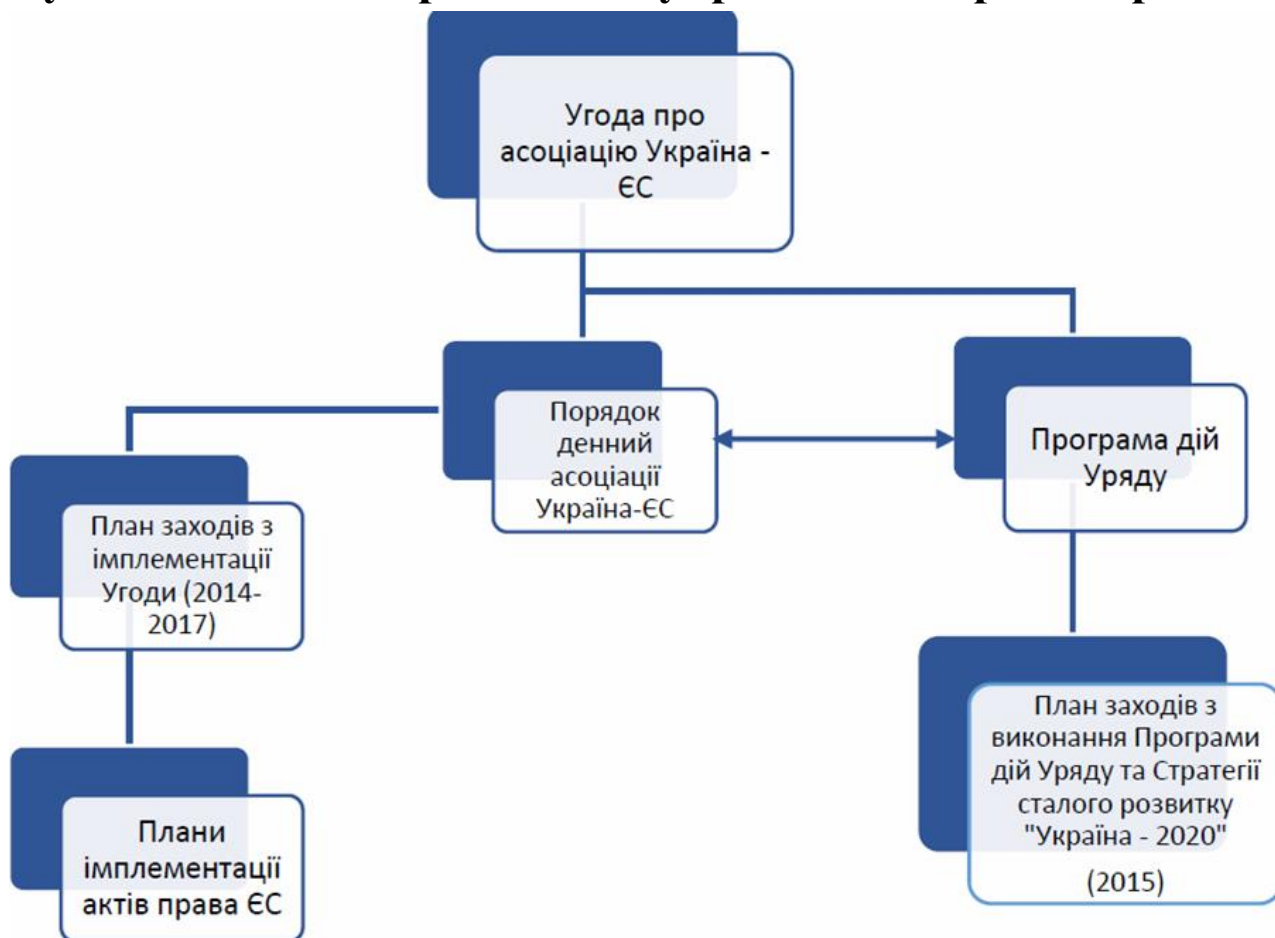
UKRAINE

TORTURE AND OTHER ILL-TREATMENT / DETENTION / FREEDOM OF ASSOCIATION / FREEDOM OF EXPRESSION / LGBTI RIGHTS / VIOLENCE AGAINST WOMEN / ARMS TRADE

- Law enforcement officials used torture and other ill-treatment.
- Political pressure on NGOs and further restriction of the freedom of expression and association
- Systematically violations of human rights by *de facto* authorities in separatist regions.
- Increasing discrimination against LGBTI.
- Failure to address sexual and domestic violence.

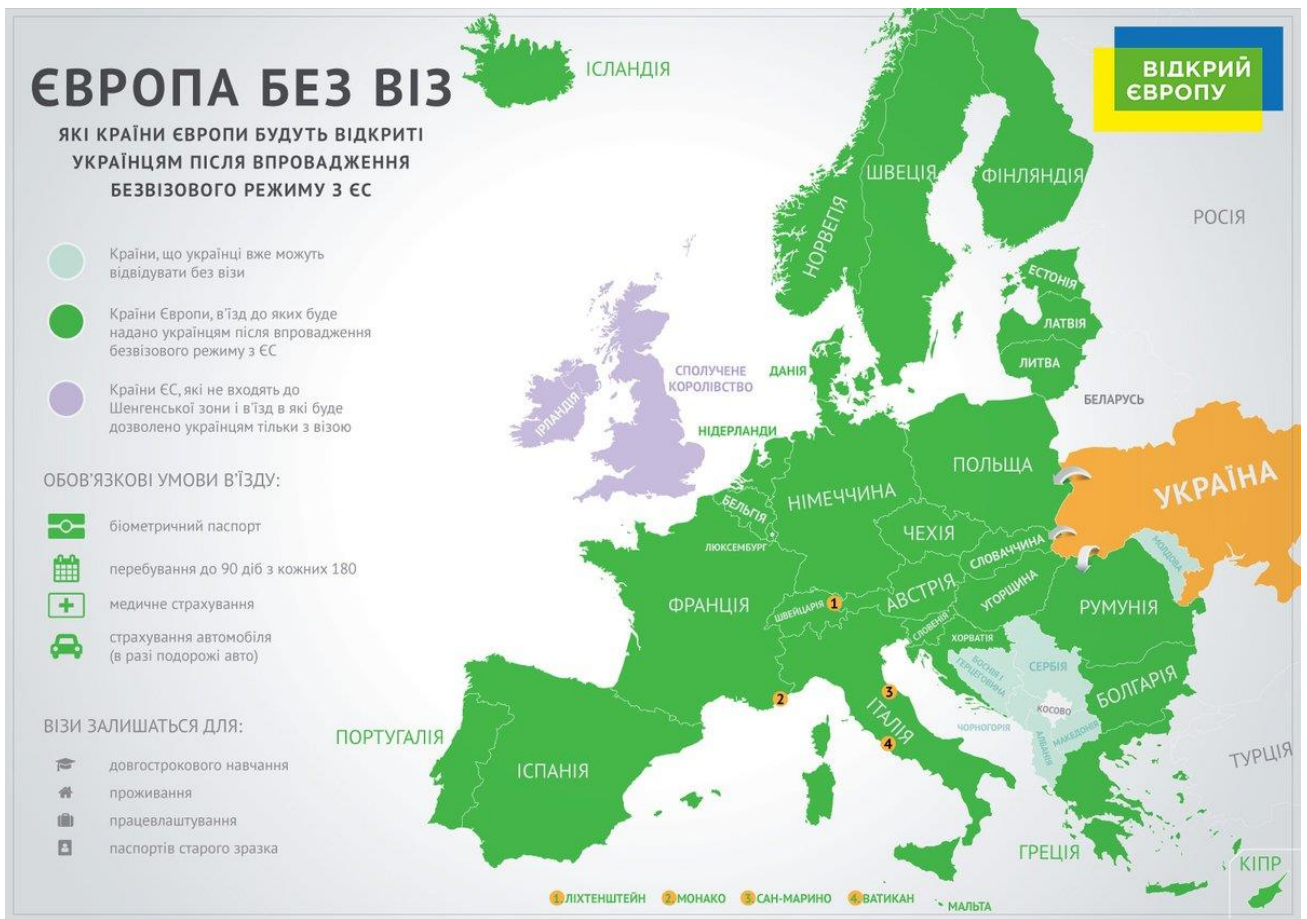

Сучасний стан і перспективи української євроінтеграції

URL:

http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1209:suchasnij-stan-i-perspektivi-ukrajinskoji-evrointegratsiji&catid=8&Itemid=350

URL: <https://nv.ua/ukraine/events/bezviz-i-shengenskij-kodeks-kak-eto-budet-dejstvovat-dlja-ukraintsev-1036026.html>

URL: <http://www.sisolutions.com.ua/index.php?do=lastnews>

Шенгенський кодекс про кордони

Стаття 6

Умови в'їзду для громадян третіх країн

1. Для запланованого перебування на території держав-членів протягом відрізка часу не більше, ніж 90 днів на будь-який 180-денний період, із розрахунку 180-денного періоду, який передує кожному дню перебування, умови в'їзду для громадян третіх країн є такими:

(a) вони мають чинний проїзний документ (*travel document*), що надає власнику право перетинати кордон і відповідає таким критеріям:

(i) документ залишатиметься чинним щонайменше три місяці після запланованої дати від'їзду з території держав-членів. У разі обґрунтованої нагальної потреби це зобов'язання може бути скасоване.

(ii) він має бути виданий протягом попередніх 10 років.

(b) вони є власниками чинної візи, якщо це необхідно відповідно до Регуляції Ради ЄС №539/2001 від 15 березня 2001 року, яка встановлює перелік третіх країн, громадяни яких зобов'язані мати візу для перетину зовнішнього кордону (ЄС), і країн, громадяни яких не підлягають цій вимозі, крім випадків, коли вони мають чинний дозвіл на проживання або чинну довготермінову візу (*long-stay visa*).

Що це означає для громадян України:

- *Для перетину кордону з ЄС ви повинні мати будь-який закордонний паспорт з візою, або просто біометричний закордонний паспорт (після набуття чинності безвізовим режимом), який буде дійсним не менше 3 місяців після вашого повернення додому.*
- *З біометричним паспортом під час безвізу або зі звичайною візою ви можете перебувати в ЄС не більше ніж 90 днів протягом 180.*
- *Відлік 180-денного періоду ведеться "від сьогодні". Якщо ви в'їжджаєте до Шенгену 1 серпня, то відлік закінчується 3 лютого. За цей час у вас має бути не більше 90 днів перебування в ЄС.*
- *Обмеження 90/180 не діє, якщо ви маєте чинний дозвіл на проживання або довгострокову візу, яка дає право на триваліше перебування в ЄС.*

(c) вони можуть обґрунтувати мету та умови запланованого перебування і мають достатні засоби для існування, як на період запланованого перебування, так і для повернення до країни походження або транзиту до третьої країни, право на в'їзд до якої вони гарантовано мають; або мають можливість законно отримати такі засоби.

Що це означає для громадян України:

- *Ви маєте бути готові спокійно і переконливо пояснити прикордоннику, куди їдете, як надовго, з якою метою, як будете повертатися і яким чином зможете забезпечити себе їжею та житлом на час подорожі.*

- *Вас можуть попросити підтвердити пояснення документально або наочно.*

(d) вони не є особами, щодо яких створено запис у SIS (Шенгенській інформаційній системі) про відмову у в'їзді.

(e) вони не вважаються загрозою для публічної політики, внутрішньої безпеки, здоров'я громадян або внутрішньої безпеки будь-якої з держав-членів, зокрема, щодо них не внесено записів про відмову у в'їзді на таких підставах до національних систем оповіщень (*national list of alerts*).

Що це означає для громадян України:

Застереження в SIS стосуються:

- *осіб, яких було визнано винними у вчиненні злочину на території ЄС і засуджено на термін ув'язнення від 1 року*
- *осіб, щодо яких є підстави вважати, що вони вчинили тяжкий кримінальний злочин чи мають намір скоїти такий злочин на території будь-якої держави-члена ЄС*
- *осіб, які були вислані з ЄС*
- *осіб, яким було відмовлено у в'їзді або заборонено проживати в державах-членах ЄС через недотримання національних правил в'їзду або проживання та ін.*

Усе це може стати підставою для відмови у в'їзді. Водночас не всі випадки відмови у в'їзді та вислання з ЄС тягнуть за собою внесення до SIS.

2. У рамках імплементації параграфу 1, дата в'їзду має вважатися першим днем перебування на території Держав-членів, а дата виїзду має вважатися останнім днем перебування на території Держав-членів. Періоди перебування на підставі дозволу на проживання або довгострокової візи не повинні враховуватися під час підрахунку тривалості перебування на території Держав-членів

Що це означає для громадян України:

- *Навіть якщо ви в'їхали 1 серпня о 23:55, це ваша дата в'їзду, і 2 серпня буде вже другим днем вашого перебування.*
- *Якщо раніше ви перебували в ЄС на підставі дозволу на проживання або довгострокової візи, ці дні не рахуються.*

3. Невичерпний перелік супровідних документів, які може запитати прикордонник у громадянина третьої країни, щоб переконатися у відповідності до умов параграфу 1, включено до Додатку І.

4. Засоби для існування мають оцінюватися відповідно до тривалості та мети перебування і на підставі середніх цін у державах-членах на харчування та проживання бюджетного класу, помножених на кількість днів перебування. Відповідні суми, встановлені державами-членами, мають повідомлятися Європейській комісії відповідно до статті 39.

Оцінка достатності засобів для існування може ґрунтуватися на готівці, тревел-чеках і кредитних картках, які має громадянин третьої країни. Декларації спонсорування (sponsorship), які відповідають чинному законодавству країни, та гарантійні листи від приймаючої сторони, які відповідають законам держави, де збирається перебувати громадянин третьої країни, також можуть бути доказом наявності достатніх засобів для існування.

Що це означає для громадян України:

- *Існує перелік документів, які ви можете надати на кордоні для підтвердження мети перебування, наявності коштів і наміру повернутися назад, але він не вичерпний, усе залежить від конкретних обставин.*
- *У кожній державі свої вимоги до мінімальної суми, яку треба мати з собою, вираховані на підставі середніх цін на дешеве житло і харчі.*
- *Крім готівки, підтвердженням можуть бути кредитні картки, декларації спонсорування (коли хтось підтверджує намір фінансувати вашу подорож), або гарантійні листи від приймаючої сторони (наприклад, про надання чи оплату житла).*

5. У порядку винятку з параграфу 1

(а) громадянам третіх країн, які не відповідають усім умовам параграфу 1, але мають дозвіл на проживання або довгострокову візу, має бути дозволено в'їзд на територію інших держав-членів з метою транзиту, щоб вони мали змогу дістатися держави-члена, яка видала дозвіл на проживання або довгострокову візу, окрім випадків, коли імена цих громадян внесені до національної системи оповіщень держави-члена, зовнішній кордон якої вони намагаються перетнути, з приписом заборонити їм в'їзд або транзит.

(b) *(скорочено)* громадяни третіх країн, які відповідають умовам, викладеним у параграфі 1, крім викладених у пункті b... можуть отримати дозвіл на в'їзд на територію держави-члена, якщо віза видається на кордоні...

...Якщо неможливо поставити візу в документ, вона має бути, як виняток, поставлена на окремому аркуші, вставленому в документ...

(c) громадянам третіх країн, які не відповідають умовам, викладеним у параграфі 1, може бути дозволено в'їзд на територію держави-члена на підставі гуманітарних міркувань, національних інтересів або міжнародних зобов'язань. Якщо щодо такого громадянина третьої країни існує оповіщення, про яке йдеться у параграфі 1 (d), держава-член, що надає дозвіл на в'їзд, має поінформувати про це інші держави-члени.

Що це означає для громадян України:

- *Якщо у вас є дозвіл на проживання або довгострокова віза однієї країни-члена ЄС, ви можете в'їхати до неї через іншу країну, навіть не маючи необхідної суми коштів або документів.*

- *Теоретично країни-члени ЄС мають право пустити вас на територію ЄС без виконання викладених вище правил, якщо йдеться про гуманітарні потреби, національні інтереси або міжнародні зобов'язання країни, до якої ви прямуєте. Однак це – виняткові випадки, і розраховувати на це не варто.*

Шенгенський кодекс про кордони

ДОДАТОК I

Супровідні документи для підтвердження відповідності до умов в'їзду
Документальне обґрунтування, про яке йшлося у статті 6 (2), може включати такі документи:

(a) Для ділових поїздок:

- (i) запрошення від фірми або органу влади відвідати зустрічі, конференції або події, пов'язані з торгівлею, промисловістю або роботою
- (ii) інші документи, які демонструють наявність торгових або робочих відносин
- (iii) вхідні квитки на ярмарки і конгреси, якщо ви плануєте їх відвідати

(b) Для подорожей з метою навчання в університеті чи інших видів навчання та вдосконалення навичок:

- (i) сертифікат про зарахування/реєстрацію до навчального закладу/курсів/школи з метою відвідання професійних або теоретичних курсів у рамках базового та інших рівнів навчання
- (ii) студентські картки або сертифікати відвідуваних курсів

(c) Для подорожей з метою туризму або з особистих причин:

(i) супровідні документи щодо проживання:

- запрошення від приймаючої сторони (господаря), якщо ви зупинитесь в нього (неї)
- супровідний документ від установи, що надає помешкання, або будь-який інший прийнятний документ, що свідчить про наявність помешкання для проживання

(ii) супровідні документи щодо маршруту:

- підтвердження замовлення організованої подорожі або будь-якого іншого прийняттого документа, що свідчить про наявність плану подорожі

(iii) супровідні документи щодо повернення:

- зворотній квиток або квиток туди-назад

(d) Для подорожей з метою участі в політичних, наукових, культурних, спортивних чи релігійних заходах або з іншою метою:

- запрошення, вхідні квитки, дані про реєстрацію (enrolments) або ж програми, в яких зазначено за можливості назву приймаючої організації і

тривалість перебування, або будь-які інші прийнятні документи, що засвідчують мету візиту

Вимоги ЄС для безвізових подорожей: коментований переклад прикордонного кодексу. URL:

https://www.eurointegration.com.ua/articles/2017/04/21/7064809/view_print/

Допомога ЄС Україні

1. Технічна допомога

На сьогодні в Україні реалізуються майже **200 проектів технічної допомоги ЄС** (пройшли державну реєстрацію) на загальну суму близько **262,7 млн. євро**, що реалізуються через національні та регіональні програми допомоги ЄС, програми прикордонного співробітництва, механізм Twinning, освітню програму Tempus, програму Всеохоплюючої інституційної розбудови та Інструмент співробітництва з ядерної безпеки.

2. Секторальна бюджетна підтримка ЄС

В Україні започатковано **п'ять програм секторальної бюджетної підтримки ЄС на загальну суму 244 млн. євро** (включаючи 12 млн. євро - компоненти технічної допомоги):

- **сприяння взаємній торгівлі шляхом усунення технічних бар'єрів у торгівлі між Україною та Європейським Союзом** (45 млн. євро, бенефіціар - Мінекономрозвитку, департамент технічного регулювання, термін впровадження програми 21.12.2009 – 21.12.2016);
- **підтримка впровадження транспортної стратегії України** (65 млн. євро, бенефіціар – Мінінфраструктури, термін впровадження програми 21.10.2010 – 21.10.2016);
- **підтримка впровадження Стратегії національної екологічної політики України** (35 млн. євро, бенефіціар – Мінприроди, термін впровадження програми 21.12.2010 – 21.10.2015);
- **підтримка політики управління кордоном в Україні** (66 млн. євро, бенефіціар – Держприкордонслужба, Держмитслужба, термін впровадження програми 31.10.2011 – 31.10.2017);
- **продовження підтримки реалізації Енергетичної стратегії України** (45 млн. євро, бенефіціар - Міненерговугілля; термін впровадження програми 20.12.2013 – 20.05.2020).

У рамках впровадження пакету розширеної економічної та фінансової допомоги Україні 13 травня 2014 р. у Брюсселі Прем'єр-міністром України А.П.Яценюком та Президентом ЄК Ж.М.Баррозу було підписано Угоду про фінансування **Контракту для України з розбудови держави (State Building Contract)**. Сума грантових надходжень в рамках програми складає 355 млн. євро. Зазначена програма стала першим випадком застосування Євросоюзом механізму загальної бюджетної підтримки третьої країни (принцип «спеціального підходу»). Пакет допомоги було сформовано шляхом перерозподілу фінансових ресурсів щорічної програми дій ЄІСП на 2013 р. та програми дій в рамках Європейського інструменту сусідства на 2014 р.

13.06.2014 р. надійшов перший транш (250 млн.євро) у рамках Угоди. Другий транш обсягом до 105 млн. євро було перераховано 30 червня 2015 року після виконання індикаторів результативності впровадження Контракту.

Поряд з Контрактом державної розбудови, між Україною та ЄС також укладено угоди про фінансування:

- **Рамкової програми на підтримку Угод між Україною та ЄС** (бюджет 21 млн. євро);
- **Програми підтримки громадянського суспільства в Україні** (бюджет 10,8 млн. євро, з яких 10 млн. євро внесок із бюджету ЄС та 0,8 млн. євро співфінансування України);
- **Програми підтримки регіональної політики України** (бюджет 55 млн. євро).

Враховуючи нагальні потреби у додатковій фінансовій підтримці, у травні 2015 р. ЄС схвалив додатковий пакет двосторонньої технічної допомоги для України на 2015 рік в обсязі 110 млн. євро з наступних елементів:

- поповнення бюджету новоствореного Інструменту гарантування позик українських малих та середніх підприємств, що впроваджуватиметься ЄБРР та ЄІБ (за посередництва українських банків) як за рахунок власних ресурсів, так і з використанням регіональних програм технічної допомоги ЄС (Інструмент реалізації ПВЗВТ, Інвестиційний інструмент сусідства);
- відшкодування 50% вартості «вхідного квитка» для участі України у рамкових програмах ЄС «Горизонт 2020» та «КОСМЕ»;
- надання консультативної підтримки українським МСП (з питань виходу на ринок ЄС, підвищення енергоефективності, оптимізації господарської діяльності тощо), що планується здійснювати на базі існуючого проекту ЄБРР «Підтримка малого бізнесу» шляхом його розширення на 15 регіонів України.
- Експертна допомога Уряду у здійсненні реформ з покращення бізнес-клімату.

3. Фінансова допомога

У 2014 р. Європейською Комісією було затверджено Стратегічні пріоритети **Інвестиційного інструменту сусідства** (Neighborhood Investment Facility) на 2014-2020 рр. У згаданих Стратегічних пріоритетах було виділено три основні сфери фінансування:

- покращення взаємозв'язку енергетичних та транспортних мереж між ЄС та країнами Сусідства (у т.ч. між самими країнами Сусідства), підвищення

енергоефективності або використання відновлювальних джерел енергії. Підтримка інвестицій, які мають відношення до імплементації угод ЄС, включаючи угоди про поглиблену та всеосяжну зону вільної торгівлі (Україна, Грузія, Молдова);

- захист навколишнього середовища, у т.ч. у контексті зміни клімату;
- забезпечення сталого зростання шляхом підтримки малих та середніх підприємств, соціального сектору, а також розвитку муніципальної інфраструктури.

В рамках ІІС у вересні 2014 року для країн-учасниць ініціативи «Східне партнерство», що уклали з ЄС Угоди про асоціацію (Україна, Грузія, Молдова) Європейська Комісія схвалила новий Інструмент реалізації ПВ ЗВТ (DCFTA Facility), спрямований на покращення умов фінансування малих та середніх підприємств цих держав у процесі інтеграції до спільного ринку ЄС.

Бюджет Інструменту реалізації ПВЗВТ складає близько 150 млн. євро та буде спрямований на фінансування пріоритетів:

- фінансове стимулювання - надання прямих інвестиційних грантів МСП (у т.ч. відшкодування частини кредиту або його ставки) для виходу на ринок ЄС;
- страхування валютних ризиків - покриття збитків, завданих коливанням курсу обміну валют з метою заохочення банків до надання кредитів у національній валюті (даний компонент використовуватиметься переважно в Україні);
- технічна допомога - фінансування консультативних послуг з питань виходу МСП на ринок ЄС, зокрема проекту ЄБРР «Підтримка малого бізнесу»;
- часткове покриття ризиків кредитування - відшкодування частини позики у зв'язку із втратою платоспроможності боржником.

Даний Інструмент впроваджуватиметься із залученням ресурсів європейських фінансових інституцій (ЄБРР, ЄІБ та визначених ними фінансових посередників з числа національних банків країн СхП).

4. Макрофінансова допомога

З метою підтримки макроекономічної стабільності України, Європейський Союз надає нашій державі макрофінансову допомогу (МФД). Кошти в рамках МФД виділяються для прямої бюджетної підтримки (покриття поточного дефіциту консолідованого бюджету), поповнення золотовалютних резервів Національного банку України.

На сьогодні Україні було виділено кошти в рамках трьох програм МФД ЄС. Перша програма, загальним обсягом 610 млн. євро (МФД І), була укладена у

квітні 2013 р., друга програма (МФД II) на суму 1 млрд. євро – у травні 2014 р., третя програма загальним обсягом 1,8 млрд. євро – у травні 2015 р.

Надання МФД ЄС Україні здійснюється за умови успішного співробітництва нашої держави з Міжнародним валютним фондом та задовільного виконання попередніх вимог програм фінансової підтримки МВФ. Окрім цього, в рамках МФД погоджується окремий пакет попередніх умов, які передбачають проведення реформ у цілій низці секторів економіки та державного управління від реформування системи управління державними фінансами до реформи енергетичного сектору, податкової системи тощо. Виплати в рамках зазначених програм здійснюються рівномірними траншами за умови виконання українською стороною передбачених програмами МФД попередніх умов.

5. Гуманітарна допомога

Європейський Союз є одним із найбільших донорів гуманітарної допомоги для громадян України.

Загальний обсяг допомоги ЄС Україні, наданої з липня 2014 року, складає близько 399 млн. євро.

Допомога Євросоюзу (державами-членами ЄС та Європейською Комісією) надається:

- для задоволення першочергових потреб для переміщених зі сходу України: продукти харчування, питна вода, психологічна реабілітація, медична та соціальна допомога, а також комплекс побутово-логістичних заходів;
- на потреби соціальної адаптації та інтеграції внутрішньо переміщених осіб, відновлення соціальної інфраструктури та закладів охорони здоров'я в регіонах України.

З метою підтримки громадян України, постраждалих від агресії РФ на сході України, 19-21 лютого 2017 року Комісар ЄС з питань гуманітарної допомоги та управління кризовими ситуаціями Х.Стиліанідес здійснив свій четвертий візит в Україну, під час якого відвідав «лінію зіткнення» та оголосив про виділення 18 млн. євро додаткової гуманітарної допомоги для потреб осіб, постраждалих на сході України.

URL: <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/eu-policy/assistance>

Аналітична довідка URL: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/european-integration/eu-regional-cooperation>

Регіональне співробітництво між Україною та ЄС

Правова основа співробітництва між Україною та ЄС у сфері регіонального розвитку, регіонального та транскордонного співробітництва визначена положеннями статті 9 та глави 27 Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС «Транскордонне та регіональне співробітництво».

Співробітництво між Україною та ЄС у сфері регіонального розвитку на сьогодні зосереджено на наступних напрямках:

Імплементация Меморандуму про взаєморозуміння для встановлення діалогу у сфері регіональної політики;

Налагодження взаємодії між представниками місцевої та регіональної влади України та ЄС в рамках Комітету регіонів ЄС (КР);

Реалізація Спільної ініціативи ЄС щодо Криму (призупинена на прохання української сторони);

Реалізація на регіональному рівні проектів за рахунок фінансових інструментів ЄС (Європейський інструмент сусідства і партнерства) та фінансових установ ЄС (Європейський інвестиційний банк, Європейський банк реконструкції та розвитку);

Участь в реалізації Пілотної програми регіонального розвитку Східного партнерства (ППРР СхП);

Участь в реалізації Стратегії ЄС щодо Дунайського регіону (Дунайська стратегія);

Залучення регіонів України до діяльності європейських регіональних асоціацій, зокрема Асамблеї європейських регіонів (Assembly of European Regions), Ради європейських муніципалітетів та регіонів (Council of European municipalities and regions), Конференції європейських законодавчих асамблеї (Conference of European Regional Legislative Assemblies), Асоціації європейських прикордонних регіонів (Association of European Border Regions), Конференції периферійних морських регіонів (Conference of Peripheral Maritime Regions), Конференції президентів регіонів із законодавчими повноваженнями (Conference of President of Regions with legislative power), Європейської асоціації представників місцевого самоврядування гірських регіонів (European Association of elected representatives from Mountain Areas) та Європейських міст (EUROCITIES).

Співробітництво в рамках Комітету регіонів ЄС. З метою посилення співпраці між регіонами ЄС та регіонами країн ініціативи ЄС „Східне партнерство” (СхП) у травні 2011 року політичним Бюро Комітету регіонів ЄС (КР ЄС) було ухвалено рішення щодо створення Конференції регіональних і місцевих влад СхП (Conference of regional and local authorities for the Eastern Partnership - CORLEAP).

Установче засідання CORLEAP відбулось 8-9 вересня 2011 року в м. Познань (Польща). До складу CORLEAP входять 36 представників (18

представників КР ЄС та 18 представників місцевих та регіональних влад країн СхП: по 3 представника від кожної з 6 країн СхП, у тому числі 3 представника від України).

Підтриманням практичної взаємодії між Україною та CORLEAP опікується Українська асоціація районних та обласних рад (www.uaror.org.ua).

Крім цього, КР ЄС сприяє реалізації різноманітних програм регіональної співпраці, спрямованих на посилення інституційної спроможності представників регіонів сусідніх країн. Така підтримка здійснюється шляхом проведення різноманітних обмінів, тренінгів, ознайомчих візитів, семінарів, які ініціюються членами КР або регіональними представництвами країн-членів ЄС у Брюсселі.

Водночас КР ЄС забезпечує поширення інформації про соціально-економічний потенціал регіонів країн-учасниць СхП у Брюсселі (шляхом проведенні відповідних презентацій).

З 2011 року в КР ЄС були проведені презентації Автономної Республіки Крим, Вінницької та Дніпропетровської областей.

Щорічно проводиться Відкриті тижні європейських регіонів ((European Open Days Week), які є одним з найбільших щорічних публічних заходів регіонального масштабу в ЄС.

Спільна ініціатива ЄС щодо Криму була офіційно представлена в лютому 2009 року. До реалізації ініціативи долучилися профільні інституції ЄС, а також окремі держави-члени Євросоюзу - Великобританія, Естонія, Литва, Німеччина, Нідерланди, Польща, Угорщина, Фінляндія, Швеція та Чехія.

В рамках Ініціативи сторона ЄС надавала допомогу за наступними напрямками: розвиток муніципальної інфраструктури; охорона навколишнього середовища; розвиток муніципальної інфраструктури; покращення адміністративних можливостей місцевих громад та органів місцевої влади; відновлення міст, економічний розвиток; гендерна рівність; охорона навколишнього середовища; розвиток громадського суспільства та приватного; місцеве урядування; підвищення енергоефективності м. Севастополь. 9 лютого 2011 р. було засноване Агентство регіонального розвитку Криму, яке здійснювало загальну координацію проектної діяльності в Криму.

Внаслідок окупації Криму Російською Федерацією імплементація зазначеного проекту за ініціативою української сторони у квітні 2014 року була призупинена, і на адресу Європейської Комісії була направлена пропозиція опрацювати можливість спрямування невикористаних коштів на реалізацію аналогічних заходів поза межами АРК, зокрема, до Херсонської, Одеської та Миколаївської областей.

Реалізація проектів у сфері регіонального розвитку за рахунок фінансових інструментів ЄС.. Фінансова допомога ЄС у цьому контексті надається Україні за рахунок коштів Європейського інструменту сусідства та партнерства (ЄІСП) на 2007-2013 рр., період виконання яких було продовжено.

Україна має доступ до трьох програм прикордонного співробітництва (ППС) в рамках ЄІСП: „Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна” (бюджет 68,6 млн. євро), „Україна-Польща-Білорусь” (бюджет 186, 2 млн. євро), „Україна-

Румунія-Молдова” (бюджет 126, 7 млн. євро), „Чорне море” (бюджет 21, 3 млн. євро).

Зазначені ППС охоплюють Волинську, Закарпатську, Івано-Франківську, Одеську, Львівську, Рівненську, Тернопільську та Чернівецьку області України.

Загальна координація роботи здійснюється Міністерством економіки і торгівлі України.

Наразі триває робота щодо започаткування аналогічних програм на наступний програмний цикл.

Аналітична довідка URL: <https://eu-ua.org/yevrointehratsiia/transkordonne-ta-rehionalne-spivrobotnytstvo>

Транскордонне та регіональне співробітництво

Однією з основних форм співпраці Європейського Союзу з третіми країнами та міжнародними організаціями є укладання міжнародних угод про асоціацію. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом передбачає широкий спектр можливостей для модернізації регіональної політики та здійснення транскордонного співробітництва.

Основний зміст та зобов'язання України.

В Угоді про асоціацію визначено предмет співпраці у сфері регіональної політики. Це зроблено в ст. 446 Угоди, що міститься в Главі 27 "Транскордонне та регіональне співробітництво" розділу V Угоди "Економічне та галузеве співробітництво": "Сторони сприяють взаєморозумінню та двосторонньому співробітництву у сфері регіональної політики щодо методів формування та реалізації регіональних політик, зокрема багаторівневого управління та партнерства, з особливим наголосом на розвитку відсталих територій та на територіальному співробітництву, при цьому створюючи канали зв'язку та активізуючи обмін інформацією між національними, регіональними та місцевими органами влади, соціально-економічними утвореннями та представниками громадянського суспільства." Стаття вимагає, щоб Сторони доклали належних зусиль у досягненні взаємного розуміння щодо методів формування та реалізації регіональних політик, обов'язково врахувавши такі методи як багаторівневе управління та партнерство.

Відповідно до статті 447 Угоди про асоціацію Сторони зобов'язані підтримувати та посилювати залучення місцевих та регіональних органів влади до транскордонного та регіонального співробітництва та відповідних управлінських структур, щоб досягти таких цілей: 1) посилити співробітництво шляхом створення сприятливої законодавчої бази; 2) підтримувати і нарощувати потенціал розвитку; 3) сприяти зміцненню транскордонних та регіональних економічних зв'язків та ділового партнерства. Таким чином, ця стаття передбачає, що Сторони повинні зосередитися на створенні сприятливого регуляторного середовища та належної спроможності для максимально можливого залучення місцевих та регіональних органів влади до транскордонного та регіонального співробітництва між Україною та ЄС.

Стаття 448 вимагає, щоб при здійсненні співпраці у сферах, охоплених Угодою, Сторони обов'язково розвивали їх складові, що стосуються транскордонного та регіонального співробітництва. Йдеться про співпрацю у сферах транспорту, енергетики, комунікаційних мереж, культури, освіти, туризму, охорона здоров'я та інших сферах, які містять елементи транскордонного та регіонального співробітництва. Також, стаття спеціально наголошує на важливості розвитку транскордонного співробітництва щодо служб надання допомоги в надзвичайних ситуаціях, зокрема їх модернізації,

забезпечення відповідним обладнанням та координації роботи всіх органів на регіональному рівні.

Органи асоціації

Кластер 5 Підкомітету з питань економіки та іншого галузевого співробітництва

Відповідальні органи в Україні - Міністерство юстиції України.

Очікувані результати.

Розвиток двостороннього співробітництва між Україною та ЄС у галузі транскордонного й регіонального співробітництва буде сприяти активізації економічної активності в окремих регіонах та створення сприятливого бізнес клімату як інструменту підтримки таких регіонів.

Розвиток регіонів супроводжуватиметься зростанням зайнятості та рівня добробуту населення окремих регіонів, які будуть об'єктом державної підтримки.

Співпраця з ЄС у питаннях регіональної політики сприятиме розширенню можливостей місцевих та регіональних органів влади для створення стимулюючих програм розвитку окремих регіонів, що потребують державної підтримки. Імплементация стандартів ЄС у національне законодавство та практику приведе до більшої децентралізації влади та оптимізації розподілу владних повноважень та відповідальності між різними рівнями влади.

Стан адаптації законодавства України та співпраці з ЄС

Закон України "Про засади державної регіональної політики"

Закон від 5 лютого 2015 року № 156-VIII передбачає, зокрема:

- розроблення та виконання взаємопов'язаних завдань і заходів соціально-економічного розвитку на середньо- (від трьох до п'яти років) і довгостроковий (понад п'ять років) періоди;

- запровадження низки принципів реалізації державної регіональної політики, у тому числі принципу координації - взаємозв'язку та узгодженості довгострокових стратегій, планів та програм розвитку на державному, регіональному та місцевому рівні;

- систему взаємопов'язаних документів, які визначатимуть державну регіональну політику;

- повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної регіональної політики, а також органу, що забезпечує реалізацію державної регіональної політики;

- координацію дій органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з формування та реалізації державної регіональної політики.

Державна стратегія регіонального розвитку України

Стратегія, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 385 містить серед іншого:

- 1) Перелік основних принципів реалізації державної регіональної політики, таких як співробітництво, паритетність, субсидіарність тощо.

- 2) Цілі державної регіональної політики до 2020 року:

- підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів;

- територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток;

- ефективно державне управління у сфері регіонального розвитку.

3) Пріоритетні напрями розвитку регіонів.

Програма підтримки секторальної політики - Підтримка регіональної політики України

Основним інструментом підтримки Європейським Союзом реалізації Державної стратегії регіонального розвитку є укладена в листопаді 2014 року і ратифікована Угода про фінансування Програми підтримки секторальної політики - Підтримка регіональної політики України, яка відкриває можливість залучити фінансування з фондів Європейського Союзу в розмірі 55 млн. євро для реалізації завдань державної регіональної політики. Допомога буде спрямована на:

- вдосконалення нормативно-правової бази регіональної політики;
- забезпечення стабільного і передбачуваного фінансування регіонального розвитку;
- зміцнення фінансової автономії місцевої влади;
- запровадження ефективної системи моніторингу й оцінки ефективності реалізації регіональної політики;
- посилення конкурентоспроможності регіонів України;
- покращення економічної, соціальної і територіальної згуртованості регіонів.

Термін реалізації Угоди – 2020 рік. Кошти секторальної бюджетної підтримки надходять до державного бюджету траншами. Кошти будуть розподілятися на конкурсних засадах через Державний фонд регіонального розвитку. Порядок підготовки, оцінки та відбору інвестиційних програм і проектів, а також використання коштів державного фонду регіонального розвитку визначені постановами Кабінету Міністрів України від 18 березня 2015 р. № 195 та № 196.

Законодавче забезпечення транскордонного співробітництва та шляхи його удосконалення

Одним із найбільш дієвих інструментів на шляху просування до ЄС на регіональному рівні є транскордонне співробітництво, яке відбувається, зокрема, шляхом створення та активної участі територіальних громад прикордонних країн у єврорегіональних об'єднаннях. Відповідно до Закону України "Про транскордонне співробітництво" єврорегіон є організаційною формою співробітництва адміністративно-територіальних одиниць європейських держав, що здійснюється відповідно до дво- або багатосторонніх угод про транскордонне співробітництво. Співробітництво у рамках єврорегіонів здійснюється з метою об'єднання зусиль в економічній сфері, розбудови соціальної, інформаційної та виробничої інфраструктури, будівництва та модернізації інфраструктури кордону, розвитку транспортної мережі, наукової та культурної співпраці, охорони навколишнього середовища.

Діяльність єврорегіонів спрямовано головним чином на активізацію інвестиційної діяльності, взаємовигідне торговельно-економічне співробітництво областей України та сусідніх держав, які є членами єврорегіонів.

